

Triple-C[®] Competenties Orthopedagoog

Gewoon doen

De orthopedagoog als
waardegedreven leider
van de behandeling

Inhoudsopgave

1	De menselijke maat	3
2	Mensenwerk is kwetsbaar	5
3	De orthopedagoog als waardegedreven leider van de behandeling	6
4	Vragenlijst en RUR coachingsstijlen	7
5	Plan van aanpak	14

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt,
op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ASVZ.

Versie 1 © februari 2023 ASVZ

De menselijke maat

De orthopedagoog als waardegedreven leider van de behandeling

Dit is het perspectief...

Het gewone leven ervaren

- We spreken van een menswaardig bestaan als in een menswaardige omgeving de onvoorwaardelijke begeleiding en een betekenisvolle daginvulling aansluit bij de menselijke behoeften: lichamelijk welzijn, houvast en voorspelbaarheid, erkenning en waardering, invloed op het eigen leven, betekenis- en zingeving. Dat er gehechtheid ontstaat door sensitief en responsief aan te sluiten bij de uniekheid van de persoon.

Gewoon doen...

De orthopedagogische behandeling

- Cliënten hebben taken en houvast aan activiteiten in de woning, op het werk en tijdens de vrijetijdsbesteding. De onvoorwaardelijke dagelijkse begeleiding is gehechtheidsbevorderend en heeft daarbij een behandelend effect. Het gaat naast om wat iemand wil, ook om wat iemand nodig heeft. Het normatieve aspect van 'aansluiten bij behoeften in plaats van wensen'.

Menswaardigheid realiseren door richtinggevende waarden

- De organisatie- en persoonlijke waarden sluiten aan bij de Triple-C waarden.
- De Triple-C waarden komen tot uitdrukking in de behandeling en begeleiding, de wijze van organiseren en de coaching van medewerkers.

Menswaardigheid realiseren door aan te sluiten bij een menswaardige omgeving:

- De woonomgeving van cliënt(en) is menswaardig.
- De werkomgeving van cliënt(en) is menswaardig.

Menswaardigheid realiseren door gehechtheid:

- Onvoorwaardelijke begeleiding.
- Betekenisvolle daginvulling.
- Cliënten hebben houvast aan een gevuld en betekenisvol dagprogramma.
- Uitstoting van cliënten voorkomen als gevolg van herhaaldelijk probleemgedrag.

Menswaardigheid realiseren door aan te sluiten bij de menselijke behoeften:

- In de begeleiding van cliënten zijn de menselijke behoeften het uitgangspunt.
- Samen met client, diens verwanten en begeleiders is de beeldvorming vanuit de menselijke behoeften concreet vertaald tot begeleidingsvraag, doelen en dagprogramma.
- Probleemgedrag zien als uiting van onvervulde menselijke behoeften.

Menswaardigheid realiseren door verbindend organiseren van de behandeling

- In de hele organisatie staat een menswaardige behandeling en begeleiding van cliënten centraal.
- De behandeling en begeleiding van cliënten is gehechtheidsbevorderend georganiseerd.

Menswaardigheid realiseren door waardegedreven coaching en training van medewerkers:

- Medewerkers worden getraind en gecoacht om de gehechtheidsbevorderende behandeling te begrijpen en uit te voeren.
- Medewerkers blijven aansluiten bij de intensieve begeleidingsvraag door het voorkomen en opheffen van handelingsverlegenheid.
- Medewerkers hebben een Triple-C competentieplan t.b.v. hun professionele en persoonlijke ontwikkeling.

Triple-C Behandelhuis

Triple-C Organisatiehuis

Mensenwerk is kwetsbaar

De behandeling en begeleiding van cliënten met ernstig probleemgedrag roept bijna per definitie veel emoties op. Hoeveel kennis, ervaring en inzicht je ook hebt en hoe je ook gecoacht en getraind wordt, iedereen die bij de intensieve begeleiding van deze mensen betrokken is, krijgt te maken met ervaringen die niet in je koude kleren gaan zitten. Toch vraagt het van professionals dat zij op zulke momenten 'van binnen intelligent blijven' (Postle, 1993) – want alleen dan lukt het om door ernstig probleemgedrag heen te kijken. Cliënten die vechten, vragen eigenlijk om veiligheid, duidelijkheid, zekerheid, nabijheid, erkenning en geborgenheid – niet om afzondering of uitstoting. Om succesvol te zijn in de uitvoering van dit mensenwerk krijg je door middel van deze module inzicht in welke competenties nodig zijn om de behandeling te richten en in te richten.

Competentieontwikkeling

In de competentieontwikkeling gaan we niet alleen uit van wat iemand wil, maar ook van wat hij nodig heeft om aan te kunnen sluiten bij de ander – of dat nu een cliënt, verwant, collega of team is. Bijvoorbeeld - ziet een begeleider (nog) geen aansluiting? Dan is het de taak van de orthopedagoog en leidinggevende om goed bij de begeleider aan te sluiten. Coach hem, zodat hij een brug kan slaan tussen zijn persoonlijke verlangens, kwaliteiten en drijfveren en de begeleidingsvraag van cliënten. Laat bijvoorbeeld begeleiders ontdekken in hoeverre hun verlangens, natuurlijke kwaliteiten en drijfveren aansluiten bij de begeleidingsvraag van cliënten.

Voor de relatie- en competentieopbouw van cliënten, medewerkers en teams sluiten we dus aan bij de geformuleerde begeleidingsvraag. En niet andersom! Zoals we de begeleidingsvraag van cliënten niet aanpassen aan de competenties van zijn begeleider, passen we de begeleidingsvraag van begeleiders en teams ook niet aan aan de competenties van de leidinggevende en de orthopedagoog.

Competenties en competentiegebieden

Voor orthopedagogen hebben we zes Triple-C kerncompetenties geformuleerd. Allemaal zijn ze te herleiden tot de menselijke behoeften en de ontwikkeling van professionele identiteit en vakmanschap. In het kader van de ontwikkeling van professionele identiteit en vakmanschap verstaan we onder competenties 'een samensmelting van kennis, vaardigheden en houding die het functioneren in een bepaalde context mogelijk maken (Biemans et al., 2009)'. Die kennis, vaardigheden en gedragingen worden niet apart van elkaar en versnipperd aangeboden, maar geïntegreerd in de hele taak (Wesselink et al., 2007). Door de samensmelting van professionele identiteit en vakmanschap houden competente orthopedagogen oog voor de betrouwbare omgeving voor cliënten, waarin de onvoorwaardelijke begeleiding en betekenisvolle daginvulling centraal staan. Dat betekent dat orthopedagogen zich steeds afvragen hoe sluit ik het beste aan bij cliënten, verwanten, dit team en/of de individuele medewerker.

De orthopedagoog als waarde- gedreven leider van de behandeling

De orthopedagoog heeft binnen Triple-C de verantwoordelijkheid om:

- 1 De behandeling en begeleiding te richten en vast te houden vanuit de begeleidingsvraag en het perspectief van de cliënt.
- 2 De behandeling samen met het team in te richten en in te bedden in een passend orthopedagogisch behandelklimaat.
- 3 De behandeling samen met het team in te richten en vorm te geven in de behandelplanning.
- 4 De uitvoering van de behandeling te toetsen en zo nodig bij te sturen op basis van eigen waarneming.

De orthopedagoog heeft binnen Triple-C een standaard betrokkenheid, d.w.z. is niet op consultbasis, op afroep of alleen in tijden van stress beschikbaar. Vanuit eigen waarneming t.b.v. van de beeldvorming sluit hij/zij met passende inhoudelijke informatie aan bij de teamontwikkeling.

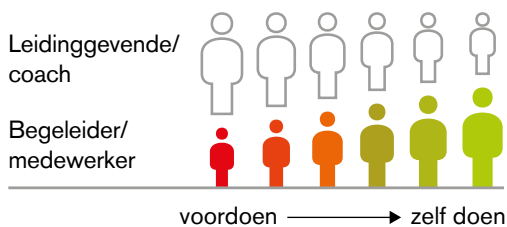
De orthopedagoog geeft richting aan de behandeling door samen met de begeleiders vanuit het fundament van het Triple-C behandelhuis - de menselijke behoeften - een concrete vertaling te maken naar de begeleidingsvraag, het perspectief en het dagprogramma van cliënten.

Deze vertaling resulteert in een gezamenlijk gedragen beeld m.b.t. de menselijke behoeften en de begeleidingsvragen van cliënten. Van daaruit wordt in de dagelijkse begeleiding samengewerkt met cliënten aan het gestelde perspectief. Tijdens het zorgoverleg vindt verdere afstemming plaats. Orthopedagoog en teamleider krijgen tijdens het teamoverleg zicht op de mate waarin het dagelijks handelen van begeleiders is afgestemd op de menselijke behoeften van cliënten. Er wordt inzicht gecreëerd bij begeleiders, zodat zij vanuit bewust gekozen dialoogposities kunnen aansluiten op de menselijke behoeften van cliënten.

Vragenlijst en RUR coachingsstijlen

Er is een vragenlijst ontwikkeld zodat je kunt ontdekken welke competenties je wilt vasthouden, versterken en ontwikkelen. Je onderzoekt per competentie hoe collega's en leidinggevende jou daarin het beste kunnen aanvullen.

Welke **RUR** coachingsstijlen vullen mij aan:

- De vragenlijst wordt door de orthopedagoog ingevuld en besproken met de leidinggevende.
- De uitkomst van deze vragenlijst is een indicatie welke competenties jij wilt vasthouden, versterken en/of ontwikkelen.

Invullen en aanvullen

- Invullen Welke competenties ga ik vasthouden, versterken en/of ontwikkelen om de Triple-C behandeling te richten en uit te zetten?
- Welke RUR coachingsstijl vult mij aan?

Wat betekenen de kleuren?

Onbewust bekwaam

Te ontwikkelen

Vul mij aan door: *Voordoelen* / *Meedoen*

- Ik wil zien wat de bedoeling is van Triple-C, zodat ik de werkwijze en het waarom van Triple-C begrijp.
- Kijk regelmatig met mij mee. Reflecteer op mijn gevoelens, gedachten en gedrag en laat mij vanuit ervaringen tot inzicht te komen.

Bewust bekwaam

Versterken

Vul mij aan door: *Meedoen* / *Samendoen*

- Geef ruimte aan mijn onderbouwde initiatieven. Bevraag mij op visie, waarden en drijfveren zodat ik mijn professionele identiteit en vakmanschap verder kan ontwikkelen.

Zelfbewust bekwaam

Vasthouden

Vul mij aan door: *Samendoen* / *Zelfdoen*

- Ik toon professionele identiteit en vakmanschap door op grond van het Triple-C Behandelen- en Organisatiehuis initiatieven en verantwoordelijkheid te nemen.

1. Sensitiviteit | Competentiedomein - Dialoog

Ik ben gevoelig voor de gedragingen en signalen van cliënten, ouders/verwanten en uitvoerenden van de behandeling. Ik interpreteer deze signalen als uitingen van (fysieke, emotionele, mentale of zingevende) behoeften.

Welke RUR coachingsstijlen vult mij aan	Voordo Meedoen	Meedoen Samendoen	Samendoen Zelfdoen
Ik vorm me een beeld van de behoeften van anderen d.m.v. beeldvorming, eigen waarneming, ervaringen van cliënten, ouders/verwanten en uitvoerenden van de behandeling.			
Ik blijf d.m.v. een onderzoekende en bevragende houding gericht op de onderliggende behoefte van anderen i.p.v. direct in te gaan op wensen. Ik onderzoek de behoefte van de ander i.p.v. direct in te gaan op de wens.			
Ik signaleer de gevoelens en gedachten achter de gedragsuitingen van: cliënten, ouders/verwanten en uitvoerenden van de behandeling en breng de betekenis hiervan in gesprek met de betrokkenen.			

2. Responsiviteit | Competentiedomein - Dialoog

Ik ben emotioneel, mentaal en fysiek weerbaar. Daardoor kan ik signalen van anderen aanvoelen en mijn gedrag bijstellen. Ik sluit vanuit bewust gekozen RURstijlen aan bij de behoeften van cliënten, ouders/verwanten en uitvoerenden van de behandeling.

Welke RUR coachingsstijlen vult mij aan	Voordo Meedoen	Meedoen Samendoen	Samendoen Zelfdoen
Ik realiseer overeenstemming in de Triple-C behandeling door aan te blijven sluiten bij de behoeften van: cliënten, ouders/verwanten en uitvoerenden van de behandeling.			
Ik blijf, ook in situaties waarin de behandeling stagneert, afgestemd op de behoeften van cliënten, ouders/verwanten en uitvoerenden van de behandeling d.m.v. bewust gekozen strategieën en RUR-stijlen.			
Ik stel mijn eigen natuurlijke reactiepatronen bij zodat ik in stagnerende behandelprocessen kan aansluiten bij de behoeften van cliënten, ouders/verwanten en uitvoerenden van de behandeling.			

3. Responsiviteit | Competentiedomein - Dialoog

Ik houd mij bij het richten en uitzetten van de Triple-C behandeling vast aan de methodische cyclus beeldvorming, planning, uitvoering en evaluatie. Ik zie stagnerende behandelprocessen als een signaal dat mijn manier van handelen nog onvoldoende aansluit bij het kennen, kunnen en aankunnen van de betrokkenen bij de uitvoering van de behandeling.

Welke RUR coachingsstijlen vult mij aan	Voordo Meedoen	Meedoen Samendoen	Samendoen Zelfdoen
Ik benut mijn kennis, inzichten en ervaringen vanuit opleiding, training, coaching en vakliteratuur voor kennisdeling en kenniscreatie i.p.v. uitleg en kennisoverdracht naar de direct betrokkenen bij de uitvoering van de behandeling.			
Ik pas mijn kennis, inzichten en ervaringen vanuit opleiding, training, coaching en vakliteratuur toe t.b.v. de uitgezette Triple-C behandeling zodat cliënten het gewone leven kunnen ervaren.			
Ik blijf menswaardigheid en de behoeften van cliënten centraal stellen door belangen die daarmee strijdig zijn bespreekbaar te maken.			

4. Doorzettingsvermogen | Competentiedomein - Presteren

Ik houd vast aan de uitgezette Triple-C behandeling en aan het gestelde perspectief - Het gewone leven ervaren - ook als dit veel inspanning vraagt van de uitvoerenden van de behandeling en de kans bestaat dat een onvoorwaardelijke begeleiding minder vanzelfsprekend wordt als gevolg van ernstig problematisch gedrag van cliënten.

Welke RUR coachingsstijlen vult mij aan	Voordo Meedoen	Meedoen Samendoen	Samendoen Zelfdoen
Ik blijf betrouwbaar voor cliënten, ouders/verwanten en de uitvoerenden van de behandeling, door vast te houden aan het gestelde perspectief en de behandeling hierbij aan te laten sluiten.			
Ik geef richting aan het opheffen van gehechtheidsbelemmerende factoren in de behandeling door vanuit het Triple-C organisatiehuis stagnerende behandelprocessen te onderzoeken.			
Ik blijf menswaardigheid en de behoeften van cliënten centraal stellen door belangen die daarmee strijdig zijn bespreekbaar te maken.			

5. Vertrouwen | Competentiedomein - Dialoog

Ik heb zelfvertrouwen, een dusdanig vertrouwen in de behandelvisie en de multidisciplinaire beeldvorming van de cliënt dat ik in de uitgezette behandeling verantwoorde risico's neem, zodat cliënten het gewone leven blijven ervaren.

Welke RUR coachingsstijlen vult mij aan	Voordoene Meedoen	Meedoen Samendoen	Samendoen Zelfdoen
Ik zie probleemgedrag of stagnerende behandelprocessen als uiting van onvervulde behoeften of onmacht. Niet als onwil.			
Ik haal vertrouwen uit mezelf, mijn deskundigheid en de samenwerkingsrelatie met cliënten, ouders/verwanten en uitvoerenden van de behandeling i.p.v. behoefte te hebben aan regels en protocollen.			
Ik ga uit van de goede intenties van anderen. Geef hen vertrouwen, zij hoeven dat niet te 'verdienen'.			

6. Zelfreflectie | Competentiedomein - Dialoog

Ik stel me kwetsbaar en actief op. Geef feedback van cliënten, ouders/verwanten en uitvoerenden van de behandeling betekenis in de uitgezette behandeling en zie de reactie van anderen als spiegel van hoe ik ben afgestemd op hen.

Welke RUR coachingsstijlen vult mij aan	Voordoene Meedoen	Meedoen Samendoen	Samendoen Zelfdoen
Ik ben vanuit mijn taakfunctieomschrijving aanspreekbaar op de bijbehorende verantwoordelijkheden en de uitvoering van de uitgezette Triple-C behandeling.			
Ik reflecteer met collega's vanuit praktijksituaties op de onderliggende visie, traditie en waarden van mijn handelen ter versterking van mijn eigen professionele identiteit en vakmanschap.			
Ik leg bij stagnerende behandelprocessen de oorzaak niet bij cliënten, ouders/verwanten, uitvoerenden van de behandeling en/of andere omstandigheden, maar wil daarin mijn eigen professionele verantwoordelijkheid ontdekken.			

7. Resultaatgerichtheid | Competentiedomein - Ondernemen

Ik blijf gericht op de behandeling door diagnostiek en beeldvorming samen met het team te vertalen naar de begeleidingsvraag en behandelfasering. Vervolgens hou ik vast aan de gestelde doelen, begeleidingsstijl en het dagprogramma die hieruit voortvloeien.

Welke RUR coachingsstijlen vult mij aan	Voordoene Meedoen	Meedoen Samendoen	Samendoen Zelfdoen
Ik geef richting aan de behandelfasering door vast te houden aan de afgesproken begeleidingsvraag, begeleidingsstijl en het dagprogramma.			
Ik geef het zorgoverleg betekenis vanuit de vraag 'hoe sluit de begeleiding aan bij de begeleidingsvraag en hoe wordt er toegewerkt naar perspectief?'			
Ik reageer proactief op belemmerende factoren in de behandeling en stel in dialoog met de manager, teamleider en team prioriteiten om deze factoren om te buigen.			

8. Clientgerichtheid | Competentiedomein – Ondernemen

Ik waarborg de kwaliteit van bestaan voor en met cliënten door eigen waarneming en te evalueren hoe de onvoorwaardelijke begeleiding en betekenisvolle daginvulling aansluit bij de begeleidingsvraag en het gestelde perspectief.

Welke RUR coachingsstijlen vult mij aan	Voordoene Meedoen	Meedoen Samendoen	Samendoen Zelfdoen
Ik heb in het dagprogramma oog voor de individuele belangen van cliënten, zodat de individuele inkleuring van de menselijke behoeften gewaarborgd blijven in het dagelijks leven.			
Ik richt de behandeling voor en met cliënten in vanuit de vastgestelde begeleidingsvraag, de behandelfasering, het perspectief, de werkdoelen en het dagprogramma.			
Ik coach teams zodat zij in de behandelfasering meegroeien met de ontwikkeling van cliënten.			

9. Creativiteit | Competentiedomein - Ondernemen

Ik benut mijn kennis, ervaringen en inzichten om d.m.v. inspirerende ideeën, voorstellen en RUR-stijlen de ingezette behandeling vast te houden, te versterken en door te ontwikkelen.

Welke RUR coachingsstijlen vult mij aan	Voordo Meedoen	Meedoen Samendoen	Samendoen Zelfdoen
Ik sluit aan d.m.v. RUR-stijlen op basis van: de aard van de relatie, de situatie en de mogelijkheden op dat moment van het team en/of medewerker.			
Ik reik in de behandeling vanuit menswaardigheid en menselijke behoeften ideeën en benaderingen aan om cliënten het gewone leven te laten ervaren.			
Ik neem stelling tegen bestaande ziens- en werkwijzen in de behandeling die uitgaan van probleemgedrag. Daarbij stem ik af wat nodig is om 'anders denken en kijken' op gang te brengen.			

10. Communiceren | Competentiedomein - Beïnvloeden

Ik kom tot advisering in de behandeling d.m.v. dialoog met cliënten, verwanten en uitvoerenden van de behandeling. Mijn adviezen zijn daarna bindend voor het richten en inrichten van de behandeling en begeleiding.

Welke RUR coachingsstijlen vult mij aan	Voordo Meedoen	Meedoen Samendoen	Samendoen Zelfdoen
Ik sluit aan d.m.v. mondelinge en schriftelijke communicatie bij mijn gesprekspartner(s).			
Ik communiceer onderzoekend en waarderend met cliënten, verwanten en uitvoerenden van de behandeling. Ook als de omstandigheden minder vanzelfsprekend zijn of als er sprake is van tegengestelde belangen.			
Ik breng in wisselende situaties en aan wisselende mensen zowel verbaal als non-verbaal de kern van mijn adviezen en/of boodschap helder over.			

11. Coachen | Competentiedomein - Beïnvloeden

Ik leef Triple-C voor aan cliënten, verwanten en uitvoerenden van de behandeling door aan te sluiten bij de behoeften, betrouwbaar te zijn en uit te nodigen tot een betekenisvolle samenwerking.

Welke RUR coachingsstijlen vult mij aan	Voordoën Meedoen	Meedoen Samendoen	Samendoen Zelfdoen
Ik ben vaardig om praktijksituaties betekenis te geven d.m.v. Triple-C objecten i.p.v. deze objecten uit te leggen.			
Ik draag geen kant-en-klare oplossingen aan, maar daag teams uit om vanuit de begeleidingsvraag en de behandelfasering samen te werken, eigen grenzen te verkennen en eigen initiatieven te nemen.			
Ik bevraag anderen vanuit een onderzoekende en waarderende manier op hun denken, kijken en doen.			

12. Interdisciplinaire samenwerking | Competentiedomein - Beïnvloeden

Ik heb vanuit mijn eigen discipline een duale verantwoordelijkheid met de manager t.a.v. de kwaliteit van de behandeling en begeleiding, het verbindend organiseren daarvan en de waardegedreven coaching van medewerkers.

Welke RUR coachingsstijlen vult mij aan	Voordoën Meedoen	Meedoen Samendoen	Samendoen Zelfdoen
Ik werk samen met cliënten, verwanten, begeleiders en andere disciplines om het behandelklimaat en behandelpanning te laten aansluiten op de behandeling.			
Ik hou regie over de behandeling door een dialoog te voeren met de uitvoerenden van de behandeling waardoor wederzijdse beïnvloeding ontstaat waarvan de uitkomst niet vooraf vaststaat.			
Ik ben loyaal aan de behandeling en spreek anderen aan op het interdisciplinair vastgestelde beleid is.			

5. Plan van aanpak

Meer weten?

www.triplecwerkplaats.nl